

Nyhedsbrev, SN 80, November 2013

Foreningen Svend Gønge

Stiftet onsdag den 12. juni 2008

Pro honore patriae

Foreningen Svend Gønge

Møllergaarden 3,
4750 Lundby
Tlf.: 6130 1004

goenge@svvsogne.dk

www.svvsogne.dk

Bestyrelse:

Formand:
Peter Sten Hansen

Næstformand:
Birgit Rasmussen

Kasserer:
Jens Hallqvist

Sekretær:
Jens Beck

Bestyrelsesmedlem:
Gunnar Stobbe

Redaktion på SN:
Peter Sten Hansen,
(ansv. havende)
Birgit Rasmussen,
Jens Hallqvist,
Gunnar Stobbe,
Jens Beck.

svendgoengepoulsen@gmail.com

[Oversigt over vore
ambassadører.](#)

Snaphøner – heltinder i livets tjeneste

Forfatter Ann Jönsson

Forlag: Foreningen Svend Gønge

Gennem århundreder har historikere valgt at fokusere på tidens fremtrædende personer og sjældent på almuen og senere underklassen. Det har betydet, at kendskabet til flertallets levevilkår har været ringe belyst. Almuekvinden har kun en lidet fremtrædende plads i historien, og hendes levevilkår kendes dårligt. Den for tidligt afdøde historiker Niels Skyum Nielsen har påvist dette i sit glimrende værk *Kvinde og slave*.

Kvinder har i historiens løb været undertrykte af staten, ikke mindst af kirken og af deres mænd, hvilket med bibelen i hånd var legitimt. Kvinder var samfundsbevarende og har givet – hvis materialet var intakt – bidraget med helt væsentlige tanker, ting og tradition. Men de kunne ikke læse eller skrive. De arbejdede mere end hårdt. Mange børnefødsler og store sorger over mange døde børn har hærget dem. Som mænd har de også været kunstnere, men deres kunst var forgængelig. Plantefarvning, vævning, broderier – ting, der blev fortæret af tidens tand. De har haft stor viden om syge- og sårpleje, om urtemedicin og barsels-hjælp. De har ud over alle grænser tiet og tålt. Forfatteren beskæftiger sig med tiden under og lige efter den skånske krig 1676-79 – Nordens blodigste krig efterfulgt af brutal forsvenskning. Vi ved, at almuen led hårdt i de forfærdelige år, hvor de svenske og danske hære rykkede frem og tilbage over Skåne og Blekinge med den brændte jords politik. Den svenske Karl 11. havde som senere nazisterne en ide om folkemord på alle skåninger. Det lykkedes ham at brænde hele Ørkened sogn af. Bogens handling foregår just i disse områder.

Den velorienterede forfatter nævner selv, at vi har begrænset kendskab til almuekvindernes liv på den tid. Det giver hende en stor digterisk frihed, som hun anvender med kvindeklogt og omtanke.

Samtidig inddrager Ann Jönsson et meget vigtig aspekt. Disse kvinder levede i heksebrændinger-

nes tid i det 17. århundrede. Vor feterede konge Christian 4. var – andre dyder ufortalt – en ivrig og forhærdet heksebrænder. De kloge, vidende og selvstændige kvinder, der samtidig af og til satte spørgsmålstejn ved de rådende magtforhold i datidens samfund, var altid udsatte for anklage om hekseri. Fra sognepræst, lensmand, herremand eller en misundelig indflydelsesrig nabo.

Trods kristendom havde disse kvinder også kendskab til de gamle guder og var om nogen dygtige – i dag ville vi kalde dem coaches og healere.

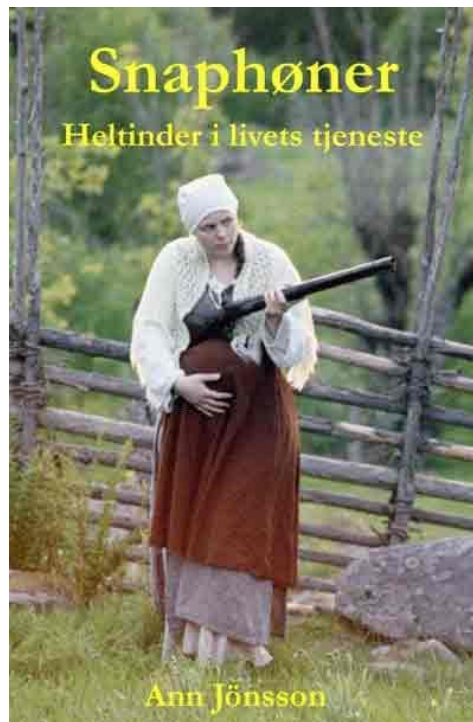
Forfatteren beskriver en gruppe kvinder hverdag i Gønge herred.

De var nærmest enlige mødre, da mange af mændene var draget til skovs, var fængslet, halshugget eller spiddet med opstilling vejkanterne til skræk og advarsel. Deres gårde blev plyndret og forrådet hugget af de frygtede svenske soldater, der ofte blev installeret på deres gårde og fik hånd - og halsret over dem.

Kvinderne støttede - så godt de kunne - hinanden, mødtes ofte hemmeligt, da heller ikke de bedste af deres mænd syntes om dette ”kællingesammenrend.” De svigter også ind i mellem hinanden, som mennesker gør, når livet er for farligt. Hvis en af dem f.eks. kommer i øvrighedens og straffens søgelys.

Og der er også kvinder, der er kvinder værst. Beskrivelsen af præstefruen Dorothea er indsigtfuld og gudsjammerlig. Totalt seksuelt frustreret, hærget af undertrykt lyst og af samtidens dramatiske syndsbegreber og helvedesangst hader hun sine psykisk sunderne medsøstre inderligt og bruger sin position på at skade dem.

Man kan med stor glæde læse bogen og samtidig glæde sig over, at Foreningen Svend Gønge med stor energi levendegør vor historie og bevarer mindet om dem, der kæmpede for deres land, for deres nære liv og familie med alle tænkelige våben – oftest med livet som indsats. Det er vigtigt ikke mindst for vor lidt for historieløse ungdom.

Tak for det,

Hanne Reintoft.

Bogen kan bestilles på mail : jens@hallqvist.dk, pris [200.kr](https://www.hallqvist.dk/pris) plus forsendelse 35 kr.
Evt. på telefon 55 76 50 90/40741870

Vil du være med til at sy dragter til næste års gøngemarked?

Nu er det november, og Foreningen Svend Gønges Sygruppe begynder den nye sysæson. Som tidligere er der gang i trådene og nålene onsdage fra 9.00 til 12.00. Endvidere samles vi også den første torsdag i måneden 19.00 til 21.30.

Vi skal forny nogle af de første 1600-tals dragter. De er ved at være temmelig slidte, og så vil vi sy flere særke, forklæder, skjorter og evt. herrebukser. Måske er der også nogle, som ønsker nye dragter.

Vi begynder onsdag 6. november 19.00 til 21.30 i kælderen på Hovedgaden 99 i Lundby. Vi håber rigtig meget, at mange flere har lyst til at deltage. Ring 2912 6508, hvis du vil vide mere.

Birgit Rasmussen

Kom og hør om Gøngenhøvdingen

Har du helt styr på, hvem Gøngenhøvdingen Svend Poulsen var. Altså virkelighedens Svend Gønge, som har sat sit præg på Lundby gennem gadenavne og forenings- og institutionsnavne?

Skulle der være enkelte huller i din viden om den gamle frihedshelt fra 1600-tallet, som boede i Lundby fra 1661 til sin død, kan du nu få rådet bod på det, når Foreningen Svend Gønge afholder foredragsaften om Gøngenhøvdingen Svend Poulsen **mandag den 18. november** kl. 19.00 i Medborgerhuset Lundby, Banevej 4, 4750 Lundby.

Det er en af foreningens nye gønge-guider, Chris Hermansen, der kommer og fortæller om myternes og virkelighedens Svend Poulsen.

Chris Hermansen vil være klædt i den dragt, som han optræder i til gøngemarkederne, nemlig en kopi af en af Kaj Lykkes dragter. En historisk person fra 1600-tallet, som også har fået en gade opkaldt efter sig i Lundby, nemlig Kaj Lykkesvej.

Der er gratis adgang til foredraget, kaffe og kage kan købes for 25,- kr. Dertil kan man købe øl, vand og vin til rimelige priser. Alle er velkomne.

Lykke...

Kai Lykke kysser Dronning Sophie Amalies hånd

Lykke er oprindelig en dansk adelsslægt i det 14. og 15. århundrede. Navnet blev desuden antaget af prælatten Peder (Bille) Lykke (1359 - 1436). Han tjente med dygtighed som sendemand (gesandt) i verdslige- (England 1401 - 05) og i gejstlige anliggender (Konstanz - konciliet 1414 - 16). Som ærkebiskop i Lund fra 1418 virkede han for kirkens indre reform.

I 15. århundrede overgik navnet til en slægt, der på spindesiden stammede fra "De gamle Lykker"; den nye slægt, kaldt "De kostelige Lykker", talte mange rigsråder og var i 16. og 17. århundrede særdeles rig; den uddøde i 1701.

Kaj Lykke blev født 16 marts 1625 på Gisselfeld, Sydsjælland. Som ung mand rejste han rundt i Europa og gennemgik således en bred uddannelse ved adskillige af de store universiteter.

Da han returnerede, blev han som 20 årig, ansat ved hoffet som hofjunker (en tysk titel, som egentlig blot betød "ung herre") af Chr. IV. Imidlertid virkede det ikke til, at en karriere i hæren havde Kaj Lykkes store tiltrækning, hvorfor han blev afskediget.

Herefter blev han ansat som bestyrer af sin fars godser på Fyn. Dette klarede han særdeles flot, og var således efter faderens død i 1656 blandt Danmarks rigeste personer.

I 1658 blev han udnævnt som lensmand på Ålborghus, hvor han boede med sin kone, Øllgaard Gyldenstjerne. Parret havde også bopæl i et palæ i København, når de skulle deltage i arrangementer ved hoffet.

"Hver en skønjomfru hun ønsker sig / Gud give Kaj Lykke ville have mig"; således blev der sunget i samtiden, hvor han i 1656 skrev et brev til en af sine elskerinder. I dette brev omtalte han dronningen, Sophie Amalie, i nedsættende vendinger for at have samkvem med sit tyende. Brevet kom til hoffets kendskab, hvorefter Kaj Lykke blev anklaget for majestætsfornærmelse. Han rejste hurtigt i landflygtighed, og blev ved en retssag rejst af kongen, dømt til at miste ære, liv og gods. Da han ikke var at finde, blev dommen udført in effigie. En dukke blev opstillet, halshugget og lagt på hjul og stejle, under opbud af en stor folkemængde. En særdeles vanærende handling.

Efter 24 år i landflygtighed, og Sophie Amalies død, bliver Kaj Lykke eftergivet sin udåd og kan vende hjem. Han dør i 1699 ved en ulykke på vej hjem efter en fest.

Peter Mackeprang som Kaj Lykke (t.v.) ved
Gøngemarked 2010

**Hold din næste fest i
Medborgerhuset Lundby**

Medborgerhuset Lundby er rammen om Foreningen Svend Gønges mange møder.

I Medborgerhuset Lundby kan du leje et fest- eller mødelokale for fra 500 kroner.

Vi har fleksibel udlejning, efter dine behov:

Krostuen: 500 kr., Stor og lille sal: 2500 kr.,

Hele huset (stor og lille sal og krostuen) 3000 kr.

Priserne er uden rengøring og depositum på 1000 kr.

Med i lejen er adgang til køkken, service, udendørs terrasse, græsplæne og to petanquebaner.

Ring og hør nærmere på tlf. **5133 3771**

Medborgerhuset Lundby

Banevej 4, 4750 Lundby - 50 meter fra Lundby Station

Hjemmeside: www.syvsogne.dk